

Nieuwsbrief 2025-7 IJzertoediening

Biggen worden met een beperkte voorraad ijzer geboren. Daarom is het van belang om ijzer toe te dienen in de eerste levensdagen. Zonder ijzertoediening ontwikkelen biggen bloedarmoede, wat leidt tot verminderde groei en zwakke biggen. In deze nieuwsbrief wordt de rol van ijzer in het lichaam beschreven, enkele producten die op de markt zijn en tips voor injectie.

Ijzer is essentieel voor het lichaam

Ijzer wordt in het lichaam gebruikt voor het vervoeren van zuurstof. In rode bloedcellen bevindt zich hemoglobine, die zuurstof kan binden. Ijzer is een onderdeel van hemoglobine. Hierdoor is ijzer essentieel ook voor de aanmaak van nieuwe rode bloedcellen. Als er te weinig ijzer aanwezig is kunnen er te weinig rode bloedcellen aangemaakt worden, wat resulteert in bloedarmoede (anemie).

Nieuwsbrief hoogtepunten

BLOEDARMOEDE

HYGIËNE

BEHANDELING NODIG

Daarnaast speelt ijzer een rol in het immuunsysteem, bij de productie van energie, bij de neurologische ontwikkeling, en als onderdeel van myoglobine (eiwit in spierweefsel).

Dieren met een tekort aan ijzer zijn zwak, hebben een verminderde eetlust en groeien minder hard. Daarnaast zijn ze gevoeliger voor infecties.

Ijzer bij biggen

Biggen worden geboren met 40-50mg ijzer opgeslagen in het lichaam. Ze hebben in de eerste drie levensweken ongeveer 7-16mg ijzer per dag nodig. Dit is een behoorlijke hoeveelheid die nodig is, omdat de big in de eerste zeven levensdagen ongeveer verdubbelt in gewicht. Hierbij neemt de hoeveelheid bloed ook toe en is er dus veel ijzer nodig. Met name de grotere, zwaardere biggen hebben het risico om sneller bloedarmoede te ontwikkelen.

De eerste biest bevat iets meer ijzer dan de melk die volgt, ongeveer 10-25 mg/kg (6-12u na geboorte van de eerste big). Daarna neemt de hoeveelheid ijzer aanzienlijk af. In de melk van de zeug zit dan maar 1mg ijzer per dag per big wat de big kan opnemen. Ook in de omgeving is er vaak weinig ijzer om op te nemen. Er zal dus extra ijzer toegediend moeten worden. Dit kan in de vorm van een injectie in de eerste levensdagen.

Ijzer preparaten

Er zijn veel producten met ijzer geregistreerd voor biggen. Ook zijn er producten die ijzer combineren met een werkzame stof tegen coccidiose, zoals Forceris. Of gecombineerd met vitamine B12, zoals Ironject ®. Vanaf eind 2023 zijn deze ijzerpreparaten Europees uitsluitend op recept van een dierenarts verkrijgbaar (URA kanalisatie).

DAC ZuidOost

Ijzer kan als gleptoferron of als ijzerdextraan in deze producten zitten. Gleptoferron wordt sneller opgenomen door het lichaam dan ijzerdextraan. Als preventieve behandeling tegen bloedarmoede zijn zowel gleptoferron als ijzerdextraan effectief.

Voor het goed gebruik van producten voor uw specifieke situatie, vraag uw bedrijfsdierenarts om advies.

Ironject® 20% + B12

- 200mg ijzer per ml
- Ijzer(III)-hydroxide-dextraancomplex
- Bevat ook 200 µg cyanocobalamine (Vitamine B12), welke ook essentieel is voor de aanmaak van rode bloedcellen
- Eenmalig 1ml in de spier 3 dagen na de geboorte of 0,5ml op 3 dagen na geboorte en 1 week na de behandeling 1ml
- Wachtijd: 0 dagen

Forceris 30mg/ml + 133mg/ml

- 133mg ijzer per ml
- Ijzer (III) als gleptoferron
- Bevat ook 30mg toltrazuril tegen coccidiose
- Eenmalig 1,5ml in de spier 1 tot 4 dagen na de geboorte
- Goed schudden voor gebruik!
- Wachtijd: 70 dagen

Beide producten moeten toegediend worden op kamertemperatuur. De ijzertoeiening kan gecontroleerd worden door de dierenarts die bij de biggen 1 druppel bloed af te nemen uit bijvoorbeeld het oor. Dit bloedmonster wordt vervolgens in een apparaat gestopt om de Hb concentratie af te lezen. Wilt u dit doen? Bespreek dit met uw bedrijfsdierenarts.

Spuithygiëne

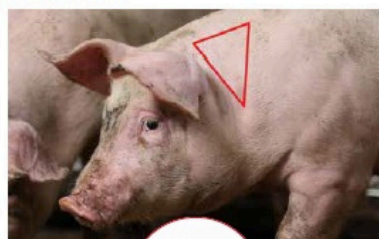
Ijzer is een goede voedingsbodem voor allerlei bacteriën, zoals E. coli of andere gram negatieve bacteriën. Bij het gebruik van vieze spuiten voor de injectie kunnen abscessen ontstaan en bloedvergiftiging (sepsis), wat kan resulteren in sterfte. Daarom is het van belang om te zorgen voor een goede spuihygiëne.

Protocol hygiënisch injecteren

- 1 Controleer de houdbaarheid en de dosering van het product.
- 2 Neem een schone spuit (zonder medicatieresten en dergelijke). Gebruik bij voorkeur een vaste spuit per product (na gebruik wel altijd reinigen).
- 3 Stel het juiste volume in.
- 4 Monteer een nieuwe naald. Kies per doeldier het juiste formaat.
- 5 Zet het vaccin flesje in de injectiespuit.
- 6 Injecteer in de hals van het varken, bijvoorbeeld in de spier of loodrecht op de hals. Zolang u maar binnen het rode driehoekje blijft; zie afbeelding hieronder.
- 7 Gebruik minimaal bij elke toom een nieuwe naald. Gebruik ook een nieuwe naald wanneer de naald krom, beschadigd of vuil is.
- 8 Voorkom dat je één dier twee keer behandelt, bijvoorbeeld door het dier te markeren dat behandeld is of door twee groepen te maken (behandeld/niet-behandeld).
- 9 Reinig de spuit met heet (!) water na elk gebruik.
- 10 Reinig de spuit minstens 1x per week op een vast moment:
 - a. Spoel de spuit door met een **zeepoplossing**.
 - b. Spoel de spuit goed door met **heet water**, zodat er geen zeepresten achterblijven.
 - c. Spoel de spuit 3x door met een **desinfecterende spoelvloeistof**.
- 11 Vervang de spuit elke 2 maanden.

Injectieplaatsen:

Met naald

Naaldloze vaccinatie

